

Aan de leden van de gemeenteraad van Groningen
Postbus 20.001
9700 PB Groningen

Groningen, 21 oktober 2010

Betreft: Het Fonds Ondernemend Groningen in samenhang met onverwachte en ongewenste OZB verhoging

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de commissie Werk en Inkomen van uw Raad van 5 februari 2010 is het voorstel besproken om te komen tot de oprichting van Het Fonds Ondernemend Groningen, hierna te noemen Het Fonds. Een fonds van, voor en door ondernemers. Een fonds waarmee ondernemend Groningen haar verantwoordelijkheid neemt om ook financieel te kunnen participeren in collectieve belangen. U kunt hierbij denken aan activiteiten van de GCC en de bedrijvenparkverenigingen, maar ook aan gezamenlijke initiatieven op het gebied van "schoon, heel en veilig", duurzaamheid, mobiliteit en op het gebied van samenwerking onderwijs en bedrijfsleven. Door Het Fonds te voeden vanuit de opbrengst van een extra opslag van 6 % op het zakelijk deel van de OZB wordt ook de zogenaamde free rider problematiek aangepakt.

Het voorstel is gebaseerd op een initiatief vanuit de bedrijvenverenigingen VBGW, VBNO, VBZO en de GCC en wordt actief ondersteund door de werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB-Noord en door de Kamer van Koophandel. De initiatiefnemers hebben constructief samengewerkt met medewerkers van de gemeente Groningen bij de uitwerking van de plannen. Het initiatief heeft de instemming van de ledenvergaderingen van de verenigingen en is gesteund door de grootste OZB-betalers in de stad (onder meer Gasunie, Suikerunie, Hanzehogeschool, Martini Ziekenhuis, Groninger Museum, Noorderpoort College, Alfa College). Het college heeft in februari 2010 geen afrondend voorstel gedaan, omdat de gesprekken met Rijksuniversiteit en UMCG nog lopend waren. De raadscommissie heeft in grote meerderheid het voorstel tot verdere uitwerking ondersteund. Zij hebben hiermee een duidelijk en krachtig signaal afgegeven.

De tijd schrijdt voort. Verheugd kunnen we u melden dat ook UMCG en RUG achter de oprichting van Het Fonds staan en participeren in de initiatiefgroep. Ook zijn wij content met de steun van het college voor het principe van Het Fonds. Maar doordat de gemeente de eigen OZB ook fors en structureel wil verhogen dreigt er een groot gevaar waardoor de totstandkoming van Het Fonds in gevaar komt.

Op basis van diverse signalen uit college en gemeentelijk apparaat is de initiatiefgroep er tot medio dit jaar vanuit gegaan, dat er wellicht wel een lichte OZB-verhoging zou worden opgelegd als bijdrage aan de gemeentelijke bezuinigingen. Niet vermoed kon worden dat het college uiteindelijk komt een structurele verhoging van 9,3%. Het college snijdt te weinig in haar eigen apparaat en wentelt haar tekorten af op het bedrijfsleven. Hierdoor wordt het bedrijfsleven structureel belast met een verhoging van 9,3% van de OZB in deze nog steeds moeilijke en economisch gezien barre tijden.

Deze verhoging is voor de initiatiefnemers onacceptabel en schaadt het vestigingsklimaat in Groningen. Bij een dergelijke verhoging komt ook de acceptatie en ontwikkeling van Het Fonds in gevaar. Ondernemers voelen zich verantwoordelijk voor het economisch klimaat in de stad. Zou daar ook niet een verantwoordelijkheid voor de gemeente liggen om de gemeentelijke lasten zoveel mogelijk te beperken?

Ook VNO-NCW en MKB-Noord hebben laten weten de voorgenomen OZB-verhoging als onevenredig, onverantwoord en onnodig te bestempelen.

De initiatiefnemers hebben het college al op 31 augustus jl. per brief van laten weten dat een lastenverzwaring voor ondernemers via de OZB van 15% onacceptabel is. Gevraagd is de maximale OZB-verhoging, inclusief bijdrage voor Het Fonds, te beperken tot maximaal 10 %.

Daarnaast is kritisch gekeken naar de ambities van Het Fonds en is besloten dat totstandkoming in 2011 van groot belang is om de steun van de achterban te behouden. Terecht willen ondernemers concrete resultaten van de samenwerking zien.

De gang van zaken plaatst de initiatiefnemers voor een groot dilemma. De voeding van Het Fonds staat in wezen los van de gemeentelijke "bezuinigingsoperatie". De motieven om tot een ondernemersfonds te komen staan recht overeind. Sterker nog, de omstandigheden van dit moment noodzaken ons alleen maar meer om voor een fonds te pleiten. Een bezuinigende gemeente in combinatie met de uitvoering van alle grote op stapel staande projecten (zoals de aanleg van de tram, Zuidelijke Rondweg en verbouw van de oostwand van de Grote markt) maken het noodzakelijk om de samenwerking te intensiveren. Om dit te organiseren en om bij te dragen aan de uitvoering is nu eenmaal geld nodig.

De initiatiefnemers achten een fonds van € 1,5 miljoen, wat gelijk staat aan een OZB-verhoging van 6%, noodzakelijk om in de volle breedte van de Stad succesvol een rol te kunnen spelen en om de verwachtingen waar te kunnen maken. Maar met de voorgenomen structurele OZB-verhoging van ruim 9% vanuit de gemeente, is een dergelijke verhoging eenvoudigweg niet op te brengen voor eigenaren van zakelijke onroerend goed.

Om niet in een impasse te raken, waardoor de introductie van Het Fonds definitief op de lange baan wordt geschoven, heeft de Initiatiefgroep het college voorgesteld de extra OZB 2011 daarom terug te brengen van 6% naar 2%. Met deze 2% kan het initiatief worden opgestart in een minimumscenario en kan verder gewerkt worden aan het bouwen van acceptatie voor een volwaardig fonds, onder meer door concrete resultaten boeken.

De gemeente ondersteunt de totstandkoming van Het Fonds in de beperkte omvang door ondersteuning te bieden voor de opstart- en beheerskosten van Het Fonds. Wethouder Schroor heeft tevens toegezegd dat vanuit het economisch programma zogenaamde "matching middelen" worden vrijgemaakt.

Uiteindelijk beslist u als Raad over de hoogte van de gemeentelijke belastingen en heffingen. Initiatiefnemers doen een beroep op de Raad om de voorgenomen structurele OZB-verhoging kritisch te bezien en de gemeentelijke lasten voor de komende jaren terug te brengen. Daarnaast vragen wij u om uw instemming te geven op het voorstel voor de totstandkoming van Het Fonds Ondernemend Groningen.

Vanuit het college is toegezegd dat Het Fonds voor uw novembervergadering geagendeerd zal worden. De initiatiefgroep Het Fonds Ondernemend Groningen nodigt u op 1 november aanstaande tussen 12.30 en 14.00 uur graag uit voor een lunch in 't Feithhuis om u te informeren over de laatste ontwikkelingen met betrekking tot het ondernemersfonds en de samenhang met de ongewenste structurele OZB-verhoging. Wilt u zich, mede in verband met de catering, aanmelden via deboer@dbms.nl?

Met vriendelijke groet,
namens de Initiatiefgroep Het Fonds Ondernemend Groningen

K.J. Holtman
voorzitter

Bijlage : brief 31 augustus 2010 aan het college

c.c. : besturen van VNO-NCW Noord, MKB Noord, Kamer van Koophandel, VBGW, VBNO, VBZO, GCC, Koninklijke Horeca Nederland afdeling Stad Groningen, de heer T. Schroor, Wethouder Economische Zaken

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Groningen
T.a.v. de heer T. Schroor
Postbus 20.001
9700 PB Groningen

Groningen, 31 augustus 2010

Geacht College,

Met het oog op de komende behandeling in College en Raad van het initiatief om te komen tot "Het Fonds Ondernemend Groningen" brengen wij u een drietal zaken onder de aandacht.

In de eerste plaats merken wij, dat in de politieke discussie in Groningen nog steeds ten principale wordt gesproken over de wenselijkheid van zo'n fonds. Natuurlijk mag elke politicus op elk moment een principiële discussie openen, maar we hadden eerlijk gezegd niet verwacht dat dat na de lange voorgeschiedenis alsnog zou gebeuren. Een paar zaken op een rijtje:

- De gemeente Groningen heeft in het verleden zelf gevraagd om een schaalvergroting van de bestaande ondernemersverenigingen. Daarnaast is vanuit de gemeenteraad meerdere malen aangedrongen om te zoeken naar een vorm van fondsvorming, mede om het zogenaamde free rider gedrag tegen te gaan. In 2009 hebben de ondernemersverenigingen zelf het initiatief genomen om te voorzien in de financiering van hun activiteiten. Als meest gewenste methode is gekozen voor een WOZ-fonds naar Leids model. Het initiatief is indertijd in goede aarde gevallen bij het College en vanuit de gemeente is ondersteuning geboden bij de uitwerking van de plannen. Zoals per collegebrief in december 2009 is gemeld, was besluitvorming voorzien voor afgelopen februari, dus nog voor de verkiezingen. Toen duidelijk werd dat dit niet ging lukken, is door de Raad aangedrongen om na de verkiezingen spoed te maken en voor de zomer met een uitgewerkt plan te komen. Het voordeel van het samenvallen van de voorbereiding van het Fonds met het verkiezingsproces is, dat nogmaals getoetst kon worden of de politieke partijen in overwegende mate achter de vorming van het fonds stonden. Dat bleek het geval. Maar de afronding in de zin van een tijdige besluitvorming, laat nog steeds op zich wachten.
- We willen de komst van een Fonds op WOZ-basis nadrukkelijk plaatsen in het licht van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de ondernemers voor hun omgeving. De overheid verlangt steeds meer van hen op dat punt; ondernemingen zijn bereid die verantwoordelijkheid te nemen, maar moeten daar wel de instrumenten voor krijgen.

We willen het Fonds verder plaatsen in het licht van solidariteit en het samen optrekken van alle sectoren in onze lokale economie, van winkels tot onderwijs en zorg, van bedrijventerreinen tot cultuur en sport, van 'not for profit' tot horeca, van kennisinstellingen tot midden- en kleinbedrijf. Alle bedrijven en instellingen hebben belang bij een veilige en goed georganiseerde bedrijfsomgeving. We willen het fonds vervolgens zien in het licht van burgerparticipatie van ondernemers in het maatschappelijk proces: zij zijn niet alleen producenten van goederen en diensten, maar ook vormgevers van arbeid, onderwijs, woon-, werk- en leefklimaat. En tenslotte stellen we het Fonds in het licht van een partnerschap met de overheid. De overheid is uiteindelijk ook gebaat bij een goede articulatie van ondernemersbelangen, bij voldoende handelend vermogen van ondernemers om hun eigen collectieve zaken te regelen en bij een goed georganiseerde presentie van het ondernemerschap in de stad.

- Om al deze redenen is de bereidheid van de gemeentelijke overheid om aan de vorming van een WOZ-fonds mee te werken de laatste jaren op veel plaatsen sterk gebleken. Portefeuillehouders van alle mogelijke politieke kleuren en gemeenteraden in wisselende samenstellingen hebben steeds voldoende 'politieke waarde' gevonden in een WOZ-fonds om ze te steunen. Groningen bevindt zich in een peloton met onder meer Leiden, Gouda, Lisse, Bolsward, Leeuwarden, Arnhem, Katwijk, Delft, Assen, Meppel en Utrecht, waar ofwel een fonds bestaat, ofwel gewerkt wordt aan de spoedige totstandkoming ervan. Er is een landelijk platform in oprichting en de Minister van BZK heeft steun uitgesproken voor de constructie. Het is een 'tried and trusted' aanpak.

Ten tweede. Voor het invoeren van een fonds op WOZ-basis is een breed draagvlak noodzakelijk, niet alleen politiek maar juist ook maatschappelijk. Er is door velen hard gewerkt om een maatschappelijke acceptatie en draagvlak voor het Fonds Ondernemend Groningen te scheppen. Dat draagvlak is er. Het varieert van passieve instemming tot enthousiast meebouwen. We zijn ervan overtuigd dat na de besluitvorming het fonds een vlotte start kan maken en al spoedig resultaten kan laten zien. Daarnaast is de gezamenlijke inzet van gemeente en ondernemersorganisaties voor het Fonds Ondernemend Groningen een weerspiegeling van verbeterde verhoudingen. Een positief besluit is daarom essentieel voor het op een hoger plan tillen van deze publiek-private samenwerking.

Nu politieke besluitvorming is uitgebleven merken wij, dat het maatschappelijk draagvlak onder druk komt te staan. Het momentum is er nog, maar dreigt op korte termijn wel te verlopen.

Ervaringen elders in Nederland leren, dat uitstel of afstel vaak leidt tot een verarmd ondernemingsklimaat en een lege samenwerkingsagenda.

Ten derde. Zoals u weet streven wij naar een fonds met de omvang van 6% van de opbrengst van de OZB voor niet-woningen. Dat percentage was de uitkomst van het zoeken naar een balans tussen enerzijds een behoorlijke opbrengst die ook voldoende zal zijn om de gewenste gezamenlijke voorzieningen te financieren, en anderzijds de noodzaak om tot een beperkt percentage te komen. Die noodzaak wordt vooral ingegeven door de psychologie: een procentueel flinke belastingverhoging past niet in het klimaat waarin het vooral gaat om durf, optimisme en het aanjagen van investeringen.

Daarnaast is het ook wel degelijk een kwestie van harde centen: in grote delen van het bedrijfsleven staan rendement en liquiditeit nog steeds onder druk. Er moet zagezegd op de kleintjes worden gelet. Nauwgezet overleg met onze verenigingen en andere stakeholders heeft ons tot de conclusie gebracht dat 6%, gecombineerd met de normale trendmatige verhoging door de gemeente, zou leiden tot een acceptatie van het Fonds door de OZB-betalers.

In juli bereikte ons het nieuws dat uw College van plan is om de OZB in 2011 niet met de trend, maar met een percentage van ruim 9% te verhogen. Dit ter dekking van een financieel tekort. Met de 6% van het Fonds erbij, zou de stijging op ruim 15% uitkomen. Dit levert voor ons onoverkomelijke bezwaren op.

Wij onthouden ons op dit moment van een inhoudelijk oordeel over de door het College gewenste verhoging van ruim 9%, maar merken op dat deze verhoging niet trendmatig is en daardoor interfereert met de verhoging als gevolg van de invoering van Het Fonds Ondernemend Groningen.

In onze zoektocht naar draagvlak voor het Fonds hebben we gemerkt dat het draagvlak afneemt naarmate de verhoging toeneemt, maar dat elke verhoging van 10% of meer nauwelijks meer op draagvlak mag rekenen.

Wij treden niet in de verantwoordelijkheid van het College om de meerjarenbegroting op orde te krijgen. Wel stellen wij vast dat de beoogde verhoging van ruim 9% niet samengaat met de verhoging die voortkomt uit de instelling van het Fonds. Ook stellen wij vast dat uitstel van het Fonds tot afstel zal leiden.

Daarom roepen wij u op om te zoeken naar een creatieve oplossing hiervoor. Samengevat vragen wij u om uw steun voor de instelling van Het Fonds Ondernemend Groningen en wij verzoeken u de hiermee samenhangende OZB-verhoging voor ondernemers niet onnodig te laten interfereren met mogelijke extra OZB-verhogingen, zodat het maatschappelijke draagvlak onder het Fonds gewaarborgd blijft.

Met vriendelijke groet,
Namens de initiatiefgroep "Het Fonds Ondernemend Groningen"

K.J. Holtman
voorzitter

C.c. aan de besturen van:
GCC, VBNO, VBZO, VBGW, Kamer van Koophandel, MKB Noord, VNO-NCW Noord, Horeca Nederland afdeling Groningen

alsmede aan ondertekenaars ondersteuningsbrieven:
Alfa College, dr. E. Antonides
Gasunie, mr. drs. C.S. Pisuisse
Groninger Museum, K. van Twist
Hanzehogeschool Groningen, drs. H.J. Pijlman
Martiniplaza, H. Schraders
Martini Ziekenhuis, H.B. Schimmel
Noorderpoort, R. Schuur
RUG, Prof. Dr. S. Poppema
Suikerunie, ir. A.G. Fetter
UMCG, drs. L.C. Bruggeman